

INVÁZIÓS FAJOK VISSZASZORÍTÁSA

A PILISI BIOSZFÉRA REZERVÁTUMBAN

Dr. Kézdy Pál, DINPI

PBR

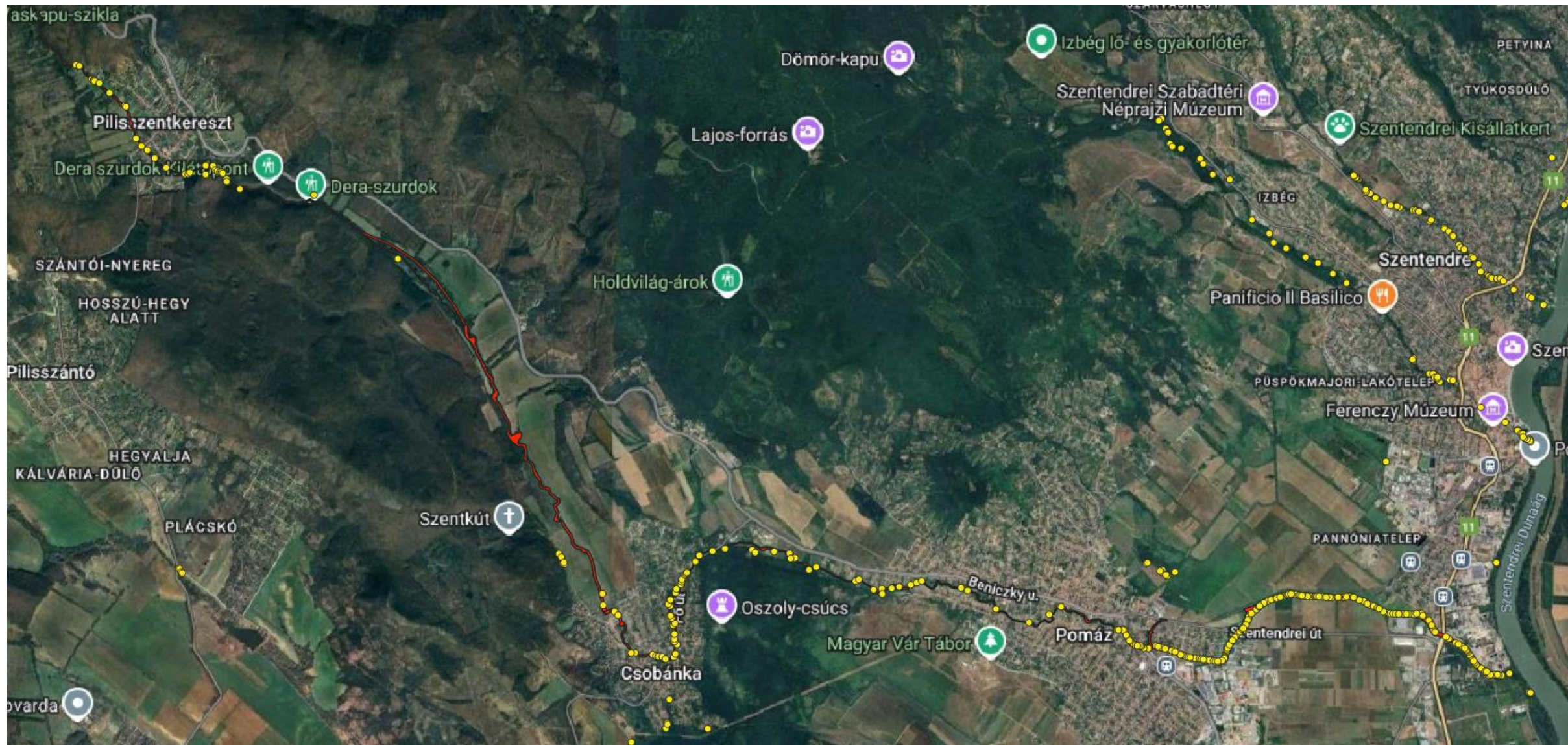
PILISI BIOSZFÉRA-
REZERVÁTUM | 1981

PILISI BIOSZFÉRA-REZERVÁTUM

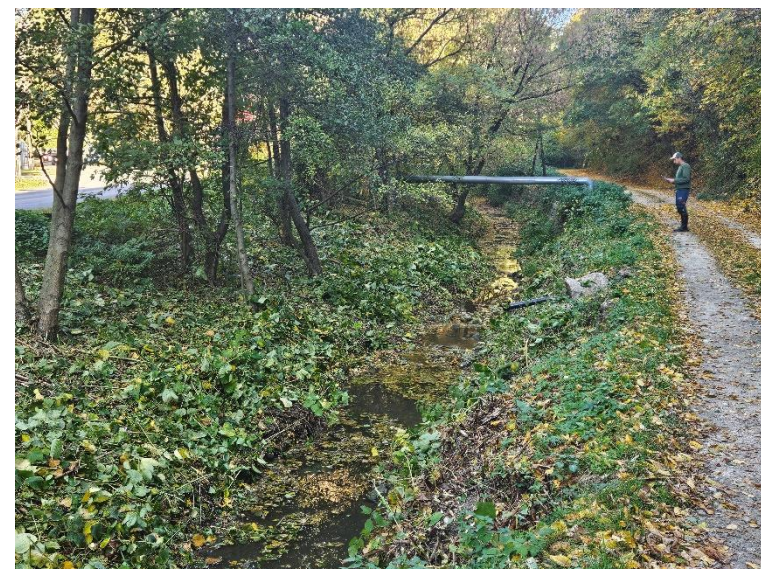
Cseh óriáskeserűfű visszaszorítás

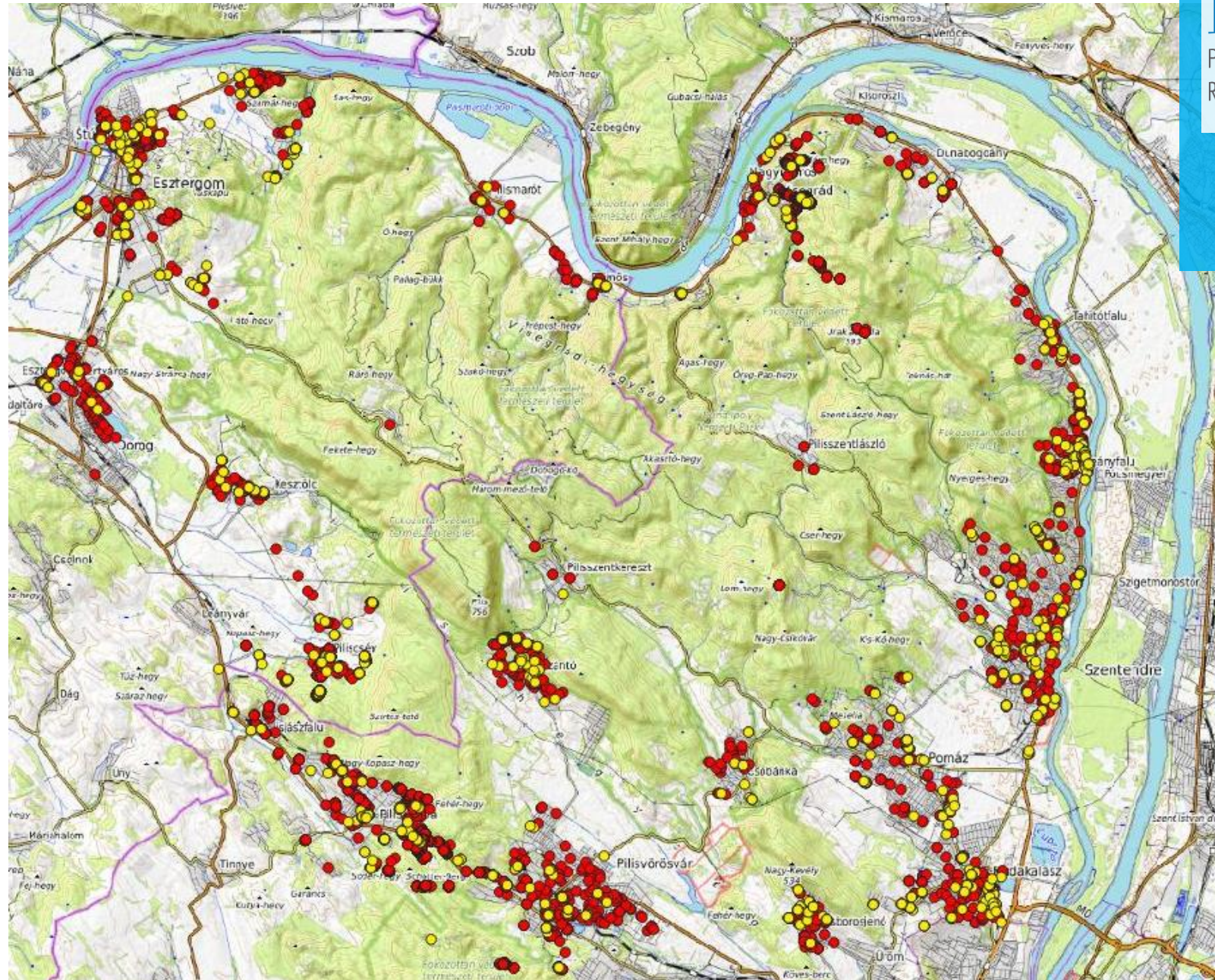
HUSK
BIOSPHERE
RESERVES

Óriáskeserűfű (*Reynoutria* sp.)
visszaszorítási eljárások
kipróbálása a Dera-patak mentén:

- Geotextília takarás
- Fém rácsháló takarás
- Évi ötszöri kaszálás
- Őshonos fajok ültetése
- Legeltetés

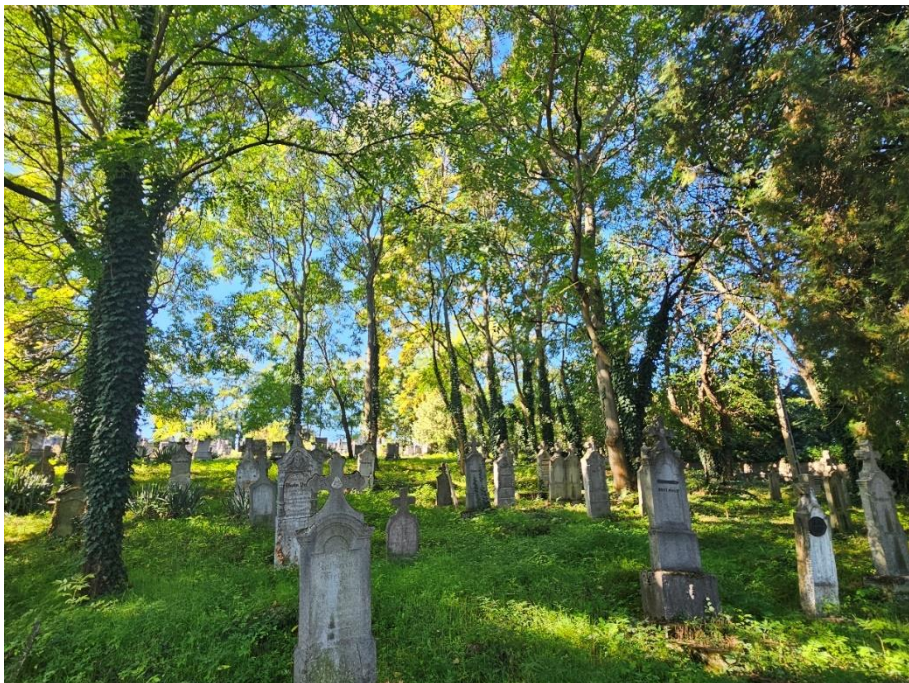

Bálványfa csere program

Bálványfa felmérés

- 22 településen
- nyári gyakorlatos egyetemistákkal
- OpenBiomaps alkalmazással felvett paraméterek:
 - átmérő
 - famagasság
 - sarjak/magoncok száma
 - van-e termés?
 - aljzat föld/burkolt
 - biztonságosan kitermelhető?
 - érint-e légkábelt?
 - közterület/magánterület

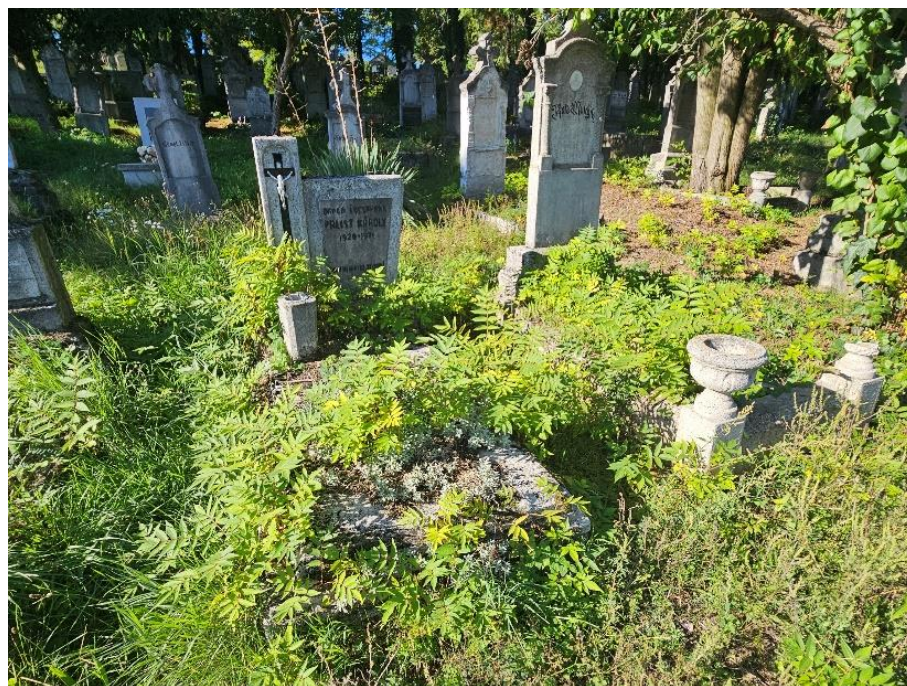
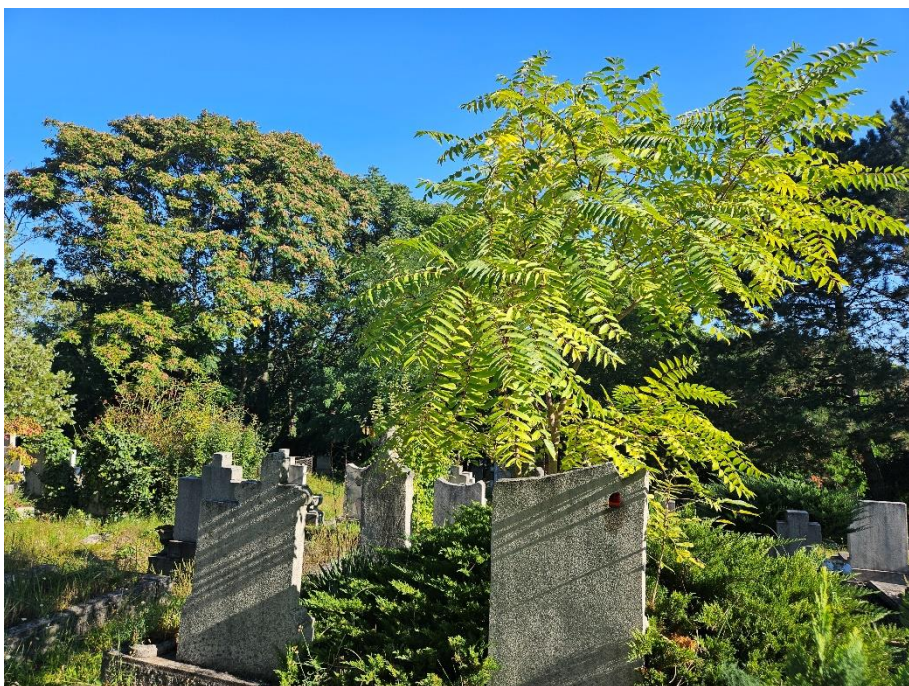
Tapasztalatok

Fertőzöttek az

- elhanyagolt, bolygatott településrészek
- utak, vasútvonal
- egyes temetők

De védettek a

- hegység belső területei
- zárt erdőtömb

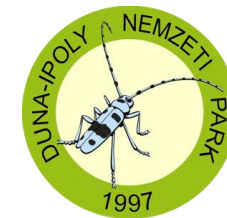
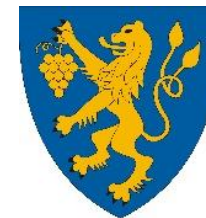

8 településen 15-15 terméshes fa eltávolítása

PILISI BIOSZFÉRA-REZERVÁTUM

Bálványfa csere program

Kezelés

- törzsinjektálás
- sarjkenés
- kitermelés (szükség esetén alpin technikával)

Mit lehet tudni a bálványfáról?
Mi a probléma velük?
Miért van szükség a kivágásukra?

A bálványfa, vagy közismertebb nevén ecetfa sok bosszúságot okoz kertjeinkben és parkosított területeinkben, de terjedése természetvédelelt szempontból is az egyik legnagyobb kihívást jelenti. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság az év elején jelezte az önkormányzat felé, hogy Európai Unió's forrásból az idei évben lehetőség nyílik a Pilisi Bioszféra-rezervátum területein – így Piliscentrávonalon is – az invazív bálványfák szakszerű eltávolítására, valamint helyükre őshonos facsemeték telepítésére.

A mirigyes bálnyvája (Aiantinus) és a Koreában őshonos, a Jangce alsó folyása mentén, illetve Koreában elterjedt, de Hazánkban főként só- és dombvidékeken elterjedt, de közép-európegyegekben is egyre gyakoribb. Jól tűri a szárazságot és a sóvány talajt, kedveli a homokot, tartósan élelhető helyeken azonban nem marad meg. Városi környezetben a kevesebb árnyékolt, meleg területeket részesíti előnyben, a könnyűen utat túl magának az úttestek, járdák, épületek falának repedésein keresztlíti. A talajfelület bolygatása kifejezetten kedvezi a terjedését. Levélkénnek mindkét oldalán mikroszkopikus méretű mirigyszőrzék fedik, amelyek továbbmenet szaga illóolajat termelnek – ha másról nem, akkor a szőlőfélék illóolaját.

Mi vele a probléma:
A bálványfia rendkívül agresszívan terjed, az egyik legveszélyesebb ösztönövény. Nem véletlen, hogy 2019-ben felkerült az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékére, melyek visszaszorítása jogszabályi kötelezettség. Már viszonylag fiatalon bőségesen terem. Hosszában

Bálványfák Piliscsabán

A mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), vagy ahogy a legtöbben ismerik, az ecetfa a védett területekre és a kertekre is az egyik legnagyobb veszélyt jelentő öszönnyevő. A terjedése elleni védekezés érdekében a Pílisi bioszféra-rezervátum 21 településén összefogott a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság (DINPI) a helyi önkormányzatokkal.

Megtelepedve úgynevezett allelopatikus anyagokat termel, amelyek gátolják egyéb növények csírázását, emellett ártóállatokkal és a talaj nitrogénközösségének növelésével átalakítja az általa elfoglalt területet növényközösséggé és gyorsan egyeduralomká válik. Viszasszorításával – kiváló szarjadőltéppessége miatt – mechanikai módszerek alkalmazásával szinte lehetetlen. Nem érdemes kivágni, mert azzal csak a szaporodását segítjük elő.

Jellemzője, hogy először a lakott településeken – különösen az elhagyott településrészekben – továbbá az utak, vasutak mentén szaporodik el. A termőre forduló egyedik innen fertőzik tovább a kerteket, temetőket, parkokat és a védett természeti területeket is.

Biológiai inváziók

A természetes ökoszisztéma számára napjainkban a legnagyobb veszélyt a biológiai inváziók jelentik. A globalizáció és a klímaváltozás hatásaként a növény- és állatvilág át tudnak lépni a régi határokat és távolosokig, amelyekre természetesen úton vannak képek. Sikeres terjeszkedési elősegíti, hogy a károkozóakban nem jönnek velük együtt. Közülük a legveszélyesebbek a fajok. Az egyik legveszélyesebb a minőségi bálvány (A. alutissim) vagy más néven ecéfa. Nem véletlen, hogy 2019. június 1-én az UNO számára veszélyt jelentő idegenhonos invázió jegyzékére, melyek visszaszorítása jogszabályi kötelezettség.

Szárazságtűrő vendég Kelet-Ázsiából

A bálványfa Kelet-Ázsiában, a Jangce alsó folyása mentén, reabban őshonos. Hazánkban főként silk- és dombvidékeken és a középhegysejtekben is egyre gyakoribb. Jól tűri a szárazságot, a sovány talajt, kedveli a homokot, tartósan nedves élőhelyeken nem marad meg. Városi környezetben a kevésbé árnyékos területeket részesíti előnyben, könnyen utat tör magának az útjárdók, épületek falának repedésén keresztül is. A talajfelszín táása kifejezetten kedvez a terjedésének.

Levélkének mindkét oldalát mikroszkopikus méretű mirigyszőrdik, amelyek kellemetlen szagú illóolajat termelnek – ha másról kellemetlen, bűdös szagáról jól felismerhető.

Propellerrel a versenytársak ellen

A bálványfa rendkívül agresszív terjed. Már viszonylag fiatalon, repítőkézszerűen ellátott lependéktermést hoz. Terméshosszában csavarodottak, lehulláskor egy propellerhez hasonlítanak, vízszintesen forgognak, így oldalirányban is képesek nagy távolságra eljutni. Emellett kiválóan sarjad a távolra futó gyökereiről.

Bálványfák Piliscsabán

Piliscsaba fertőzöttségét a mellékelt térkép a termőre fordult egyedeket mutatja. A nagyon erősen fertőzött települések a bálványfa a vasút és a 10-es út mentén és a tetteben. Az elhanyagolt terület és a környező erdő. Elsősorban az erdészeti utak, nyíladék.

A bálványfacseré program a „Biosz-
természetalapú fejlesztése a magyar-
gial sokféleség közös védelme és gaz-
dálása” című HUSK-
projekt részeként valósul meg. A fel-
ványfák itására is sor kerül majd a t

Dr. Kézdy Pál
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatója

KÖRNYEZET

Bálványfa csere program a Pilisi bioszféra-rezervátum településein

■ A mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), vagy ahogy a legtöbben ismerik, az ecetfa a védett területekre és kertekre is az egyik legnagyobb veszélyt jelentő öszönövény. A Pilis-bioszféra-rezervátumban visszazsörtására egy uniós pályázat segítségével fogott össze a Pilisborosjenői Önkormányzat és a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság a helyi önkormányzatokkal.

Biológiai inváziók

A természetes ökoszisztéma számára napjainkban a legelsőszámú veszélyt a biológiai inváziók jelentik. A globalizáció és a klímaváltozás együttes hatásaként a növény- és állatfajok át tudnak lépni olyan földrajzi határokat és távolsgokat, amelyekre természetük és táplálkozásuk nem lenneek képesek. Szerencsére történnek elősegítő, hogy a károkozók általában nem jönnek velük együtt. Közülük a leg-agresszívabbak növények fajaik vannak. Az egyik legveszélyesebb a mirigyes hársnyír (*Ailanthus altissima*), vagy más néven ecétna. Nem véletlen, hogy 2019-ben felkerült az Unió számára veszélyes idegenhonos inváziós fajok jegyzékére, melyek visszaszorítása jogszabályi kötelezettség.

Számítási fiatal búváryűzővel találkoztunk településünkön.

A bálványfa (ecetfa)

Kelet-Ázsiában, a Jangce alsó folyása mentén, illetve Koreában őshonos. Hazánkban főként sík- és dombvidékeken terjedt, de közephegységeinkben is egyre gyakoribb. Jól tűri a szárazságot, a sovány talajt, kedveli a homokot, főként nedves élőhelyen azonban marad meg. Városi környezetben is előfordul, meleg területeket kedveli.

A bálványfa hatása

Rendkívül agresszívan terjed. Már viszonylag fiatalon békés, repülősközléssel ellátott lepekék termést hoz. Termését hosszabb csavarodottak, lehallaskör egy propellerhez hasonlóan lezáródnak forognak, így oldalirányban is képesek nagy távolságra eljutni. A széllel szembe fordítva a távolra futó

Visszaszorítása - kiváló sarjadzóképes
sége miatt - mechanikai módszerek al-
kalmazásával szinte lehetetlen.

Mit tehetünk, ha fiatal bálványfa buk-
kan fel a kertünkben? Amennyiben nem
lehetőséges, legjobb gyökerestül kiemelni
a bálványfát, különben csak a szapo-
rodását segítjük elő. Ha már nagyobb
mértét, és ez nem lehetséges, akkor
legjobb, ha olyan szakembert hívunk,
aki el tudja végezni a vegyszeres kez-

Bálványfa csere program a pilisi településeken

Tavaly európai uniós bizottsági támogatást nyertünk el a Piliis bioszféra-rezervátum fejlesztésére, amely része a bányványi bioszféra-területnek. Ennek része a bányványi település területén felmértük az összes tavunkat, ahol a nagy fák egy részét elvágtyunk. A fák kivágása előtt a nyár folyamán vízszert kell injectálni a törzsekbe, ami megakadályozza a fák károsodását. Ezután ősszel kerülhet a fák kivágására. Ezután a területen a kiterítések, leveletetkésedé védelme érdekében – alpin kiterítések, vagy kosaras szociális trükkök.

Beavathozási terület a Víztorozó köz tetején
pont volt.

körisek, fűzek vagy gyümölcsfák is betöltik
ezt a díszítő szerepet.
A bálványok

A bányaipari csere program a "Bioszféra-rezervátumok közösség- és természetvédelmi fejlesztése a magyar-szlovák határ mentén a biológiai sokféleség közös védelme és gazdagítása érdekében - HUSK Bioszféra-rezervátumok" című, HUSK/2302/1.2/067 azonosító számú projekt részeként valósul meg.

Dr. Kézdy Pál
Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

PBR

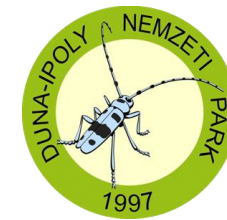
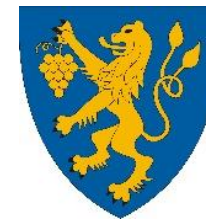
PILISI BIOSZFÉRA
REZERVÁTUM | 1981

PILISI BIOSZFÉRA-REZERVÁTUM

Bálványfa csere program

HUSK
BIOSPHERE
RESERVES

További lépések:

- Utókezelés: magoncok, sarjak eltávolítása
- Közüggé tenni a védekezést: önkormányzatok, civil szervezetek mozgósítása
- Kilépni a védett és a saját vagyonkezelésű területekről
- Állami védekezés (?)